

Svoboda gibanja v zrelih letih Gradivo za medije

Starejše občane, ki so zaradi različnih razlogov postali nemobilni, AMZS preko medijev poziva, da se vključijo v opravljanje izpita za vozniško dovoljenje. To so ljudje, ki doslej niso imeli potrebe za pridobivanje znanj in samostojni vožnji. Ob morebitni izgubi partnerja zaradi ločitve ali smrti, pa bi sami želeli postati mobilni.

K sodelovanju so vabljeni različni izvajalci (šole vožnje in centre varne vožnje) in sicer, da tudi oni sami v tednu med 7. in 13. oktobrom voznikom seniorjem omogočijo brezplačna testiranja sposobnosti za vožnjo v svojih avtošolah in da v prihodnosti prilagodijo učni načrt in gradivo starejši populaciji.

Cilji projekta:

- **Večja dostopnost vsebin potrebnih za pridobivanje vozniškega izpita, prilagoditev izobraževalnega gradiva starejši populaciji ter podpora in pomoč na poti do pridobivanja izpita.**
- **Povečanje razumevanja in strpnosti različnih javnosti do vseh udeležencev v prometu.**
- Večja varnost v prometu zaradi ustrezno izobraženih seniorjev
- Izboljšana kakovost življenja za starejše zaradi lastne samostojnosti
- Izboljšana kakovost življenja svojcev
 - o seniorji so samostojni in ne obremenilni za svojce
 - o seniorji se vključijo, pripomorejo in prispevajo v življenje svojcev
 - npr. pomoč pri razvozu vnukov na/z dejavnosti

Prednosti mobilno - samostojnih seniorjev

- 1) Seniorji se z lastno mobilnostjo osamosvojijo in razbremenijo svojce – na pot se lahko odpravijo sami, ne potrebujejo prositi in čakati na pomoč bližnjih
 - stroškovna razbremenitev svojcev
 - časovna razbremenitev svojcev
- 2) Z lastno mobilnostjo seniorji lahko pripomorejo k izboljšanju življenja svojcev in prijateljev
 - pobiranje otrok v šolah
 - vožnja na krožke in dejavnosti
 - razbremenitev pri stroških
- 3) Seniorji so ustrezno izobraženi in posledično varnejši v prometu – večja varnost zanje in za druge udeležence

Dejstva:

Vozniško dovoljenje lahko začnejo pridobivati osebe, stare vsaj 16 let. Pred izpitno komisijo lahko sedejo, ko dopolnijo 18 let. Najkasneje v 2 letih od izdanega voznškega dovoljenja mora *Voznik začetnik* opraviti še tečaj varne vožnje.

¹Vozniku začetniku se voznško dovoljenje izda z veljavnostjo do dopolnjenega 21. leta starosti oziroma za dve leti po prvi pridobitvi voznškega dovoljenja. Vozniško dovoljenje se vozniku začetniku podaljša, ko opravi program dodatnega usposabljanja voznikov začetnikov in predloži potrdilo o opravljenem dodatnem usposabljanju za voznika začetnika. Z udeležbo na programu dodatnega usposabljanja za voznike začetnike lahko voznik začetnik prične, ko od pridobitve dovoljenja minejo najmanj štiri mesece.

Vozniku začetniku lahko pristojni organ največ enkrat podaljša veljavnost voznškega dovoljenja za obdobje, potrebno za izpolnitev predpisanih obveznosti, vendar ne več kot za eno leto. Če predpisanih obveznosti tudi v tem roku ne izpolni, se mu izda novo voznško dovoljenje le, če ponovno opravi voznški izpit. V tem primeru ponovno postane voznik začetnik.

Število veljavnih voznških dovoljenj po starostnih skupinah po letih².

Za 2013 velja podatek na dan 16. 9. **Trenutno veljavni voznških dovoljenj B kategorije je 1.315.930**

LETO	m/ž	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-80	nad 80	sum 18-80+	18-80+ m&ž
2009	M	70.208	140.710	138.883	138.289	111.379	90.318	6.992	696.779	
2009	Ž	64.352	130.307	128.630	118.550	83.152	47.176	1.465	573.632	1.270.411
2010	M	68.029	139.792	139.094	137.976	117.079	89.206	7.722	698.898	
2010	Ž	62.398	128.938	128.912	120.874	89.400	49.463	1.652	581.637	1.280.535
2011	M	65.916	138.489	140.106	138.548	121.887	92.226	8.812	705.984	
2011	Ž	60.352	127.288	129.646	123.036	94.161	54.089	2.011	590.583	1.296.567
2012	M	62.696	136.998	141.852	139.080	124.785	96.254	9.753	711.418	
2012	Ž	57.536	125.862	130.183	124.936	98.378	59.088	2.303	598.286	1.309.704
2013	M	56.631	134.299	143.570	139.277	127.463	101.095	11.180	713.515	
2013	Ž	51.794	123.751	131.304	126.495	101.651	64.645	2.775	602.415	1.315.930

V starosti 65 do 80 let ima veljavno voznško dovoljenje B kategorije 165.000 ljudi.

Podatki o starosti voznikov z veljavnim voznškim dovoljenjem kategorije B v času pridobitve te kategorije:

pod 18 let	18-19 let	19-20 let	20-21 let	21-22 let	22-23 let	23-24 let	24-25 let	25-30 let	30-40 let	40-50 let	nad 50 let
8.805	514.863	146.448	98.012	81.622	64.201	52.327	44.876	39.103	21.667	6.617	10.520

Podatki so bili pridobljeni iz evidence voznških dovoljenj 26. 9. 2013, vir Ministrstvo za infrastrukturo in prostor.

¹ Vir: <http://www.amzs.si/podrocje=43&gclid=CKyBhs716LkCFcJtAodVBEAhg>

² Vir: Ministrstvo za infrastrukturo in promet

Prebivalstvo Slovenije se stara - potrebno je medgeneracijsko sožitje³

Staranje prebivalstva pomeni povečanje deleža prebivalstva nad določeno starostno mejo (običajno 65 let) ob hkratnem zmanjšanju števila otrok, mlajših od 15 let, in ob podaljševanju življenjske dobe prebivalcev.

V današnjem času, ko se življenjska doba vse bolj daljša in število moških in žensk v poznejših letih življenja narašča, ni več mogoče govoriti o starosti samo kot o obdobju upada vitalnosti. Danes praktično povsod po Evropi že govorijo o starosti kot o priložnosti in o starejših ljudeh tudi kot o skritih zakladih znanj in izkušenj, o »skritih človeških virih«. Torej je starost vse bolj vprašanje dogovora v družbi.

Staranje družbe namreč nikakor ni nekaj negativnega, pomeni predvsem, da ljudje živimo dlje, kot so običajno živeli doslej, in to je dobro in (lahko) prispeva k blaginji in h kakovosti življenja. Da pa bi to bilo mogoče, morajo imeti ljudje tudi v starosti možnost za dostojno življenje in možnost, da izberejo »svoj«, sebi čim ustrežnejši življenjski slog. Kakovost življenja starejših in starih oz. najstarejših ljudi /65+ in 80+/ ni odvisna le od primerne delovanja pokojninskega in zdravstvenega sistema, ampak tudi od ustreznih možnosti za dolgotrajno oskrbo, možnosti in spodbud za »podaljšano« aktivnost in izobraževanje, ustreznih delovnih razmer in seveda – ne nazadnje oziroma predvsem – od odnosa družbe do starejših in starosti; ta odnos se odraža in tudi razkriva v oblikah in obsegu oziroma stopnji njihove socialne vključenosti. Zato sta zelo pomembna tako zagotovljeno kakovostno staranje kot sožitje različnih generacij (medgeneracijsko sožitje), torej sobivanje ljudi različnih starosti v taki skupnosti in tako, da je za vse koristno – kar so vse odgovori na izzive in vprašanja, ki jih prinašata s seboj dolgoživa družba in proces staranja.

Tabela 1: Prebivalstvo, staro 15 ali več let, po starostnih skupinah in zakonskem stanu, Slovenija, 1. januar 2013

	Prebivalci	Samski (nikoli poročeni)	Poročeni	Ovdoveli	Razvezani
	število	(%) ¹⁾			
Skupaj	1.760.726	39,1	46,1	8,2	6,6
15–19	98.467	99,9	0,1	0,0	0,0
20–24	117.470	96,2	3,7	0,0	0,1
25–29	138.904	83,7	15,7	0,0	0,6
30–34	156.139	66,7	31,3	0,1	1,9
35–39	154.196	50,9	44,3	0,2	4,6
40–44	146.720	36,2	55,6	0,6	7,6
45–49	156.806	25,6	62,6	1,5	10,3
50–54	152.366	18,1	67,4	2,9	11,6
55–59	153.090	13,1	69,0	5,5	12,4
60–64	134.423	9,7	69,3	9,1	11,8

Tabela se nadaljuje...

vir: publikacija SURS http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?ID=1982

	Prebivalci	Samski (nikoli poročeni)	Poročeni	Ovdoveli	Razvezani
	število	(%) ¹⁾			
65–69	96.235	7,2	67,8	15,3	9,7
70–74	89.870	6,4	62,0	24,0	7,6
75–79	73.185	5,9	51,5	36,4	6,2
80–84	54.120	6,7	37,5	50,2	5,7
85–89	28.422	7,9	22,8	63,9	5,4
90–94	8.836	9,2	13,5	72,5	4,7
95–99	1.253	12,6	6,7	76,5	4,2
100+	224	14,3	8,0	75,0	2,7

1) Zaradi zaokroževanja vsota deležev prebivalcev po zakonskem stanu ni vedno enaka 100,0 %.
Vir: SURS

Tabela: Prebivalci po skupinah in spolu, Slovenija, 1. april 2013⁴

	1. 4. 2012	1. 7. 2012	1. 10. 2012	1. 1. 2013	1. 4. 2013
Prebivalci	2.055.527	2.056.262	2.058.123	2.058.821	2.058.457
moški	1.016.827	1.017.414	1.018.477	1.019.061	1.019.193
ženske	1.038.700	1.038.848	1.039.646	1.039.760	1.039.264
Državljeni Republike Slovenije	1.968.816	1.968.283	1.968.312	1.967.436	1.965.898
moški	957.112	957.057	957.166	956.940	956.318
ženske	1.011.704	1.011.226	1.011.146	1.010.496	1.009.580
Tuji državljani	86.711	87.979	89.811	91.385	92.559
moški	59.715	60.357	61.311	62.121	62.875
ženske	26.996	27.622	28.500	29.264	29.684

Vir: SURS

⁴ http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5637

Prebivalstvo glede na status

Medtem, ko smo v zadnjih letih priča upadanju števila porok, število razvez na letnem nivoju ne upada. Del tega lahko pripišemo zmanjševanju sodnih zaostankov v preteklih letih in hitrejše razveze zaradi hitrejšega dela sodišč. (za siol.net: Danilo Dolenc, podsekretar na Statističnem uradu RS – SURS.)

Po podatkih SURS je število porok v letu 2012 prvič po letu 2002 preseгло število 7.000, poročilo se je 7.057 parov ali 5,6 odstotka več kot v letu 2011. Naraslo je število razvez: v letu 2012 so na SURS našli 2.509 ločitev ali za 9,2 odstotka več kot v letu 2011. Vendar je v prvem četrtletju 2013 število ločitev spet upadlo.

leto	Število porok	Število razvez
2012	7.057	2.509
2011	6.671	2.298
2010	6.528	2.430
2009	6.542	2.296
2008	6.703	2.246
Skupaj	998	90

Vir: SURS⁵

⁵ http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:AVX0WDY6aYAJ:www.stat.si/novica_prika_zi.asml%3FID%3D5583+&cd=2&hl=sl&ct=clnk&gl=si

Vse več razvez po dalj časa trajajoči zakonski zvezi⁶

Na statističnem uradu ugotavljajo tudi, da se vse več zakonskih zvez razveže po dalj časa trajajoči zakonski zvezi. Med tistimi, ki so se razvezale v letu 2012, se jih je skoraj polovica (49,5 %) razvezala po več kot 15 letih trajanja zakonske zveze; vsaka šesta med temi se je razvezala po manj kot petih letih zakona, 1 % pa se jih je razvezal že v prvem letu zakona.

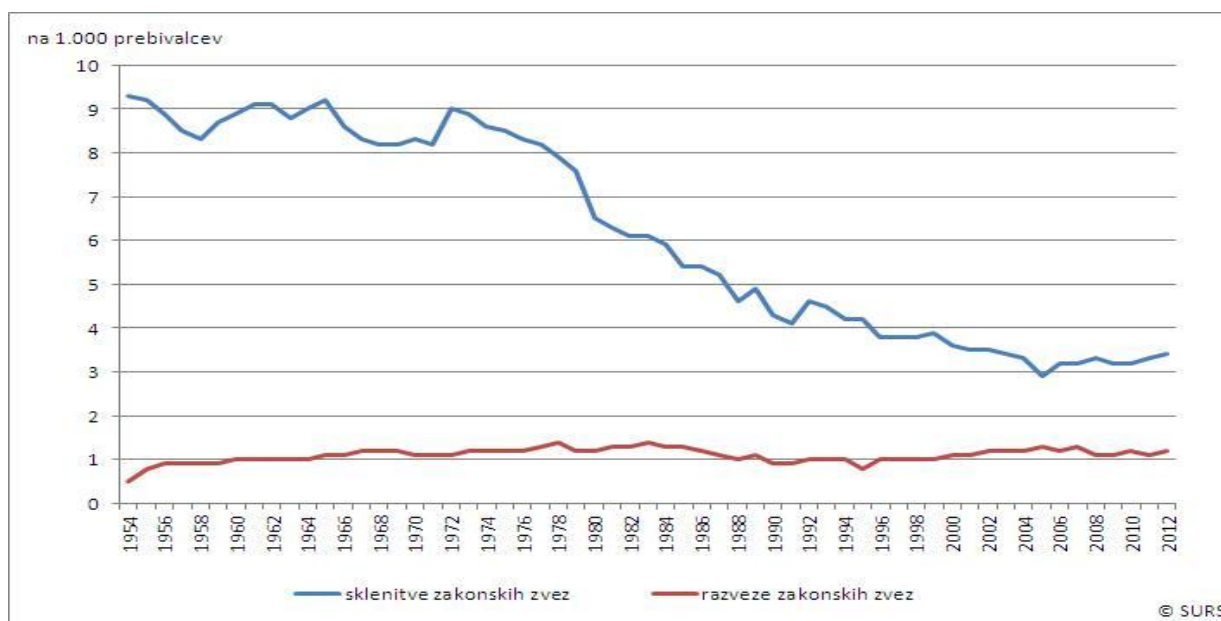

Tabela: Sklenitve in razveze zakonskih zvez, Slovenija⁷:

	1982	1992	2002	2011	2012
Sklenitve zakonskih zvez	11.689	9.119	7.064	6.671	7.057
Razveze zakonskih zvez	2.537	1.966	2.457	2.298	2.509
Na 1.000 prebivalcev					
sklenitve zakonskih zvez	6,1	4,6	3,5	3,3	3,4
razveze zakonskih zvez	1,3	1	1,2	1,1	1,2
Razveze na 1.000 sklenitev zakonskih zvez	217	215,6	347,8	344,5	355,5
Povprečna starost					
ženina	27,6	29,3	32,3	34	34,3
neveste	24,2	26,1	29,2	31,2	31,5
Povprečna starost ob sklenitvi prve zakonske zveze					
ženina	25,7	27,1	30,1	31,4	31,5
neveste	22,6	24,2	27,4	29,1	29,8

⁶ http://www.stat.si/nov_ica_prikazi.aspx?ID=5583:

http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:AVX0WDY6aYAJ:www.stat.si/nov_ica_prikazi.aspx%3FID%3D5583+&cd=2&hl=sl&ct=clk&gl=si

Januarja 2013 je bilo v Sloveniji 144.380 ovdovelih ljudi in 116.208 razvezanih in ne ponovno poročenih.

V starostni skupini med 60 in 79 let je 75.165 ovdovelih in 36.564 razvezanih ljudi – skupaj 111.729.

Tabela: Prebivalstvo, staro 15 ali več let, po starostnih skupinah in zakonskem stanu, Slovenija, 1. januar 2013

	Prebivalci	Samski (nikoli poročeni)	Poročeni	Ovdoveli	Razvezani
	število	(%) ¹⁾			
Skupaj	1.760.726	39,1	46,1	8,2	6,6
15–19	98.467	99,9	0,1	0,0	0,0
20–24	117.470	96,2	3,7	0,0	0,1
25–29	138.904	83,7	15,7	0,0	0,6
30–34	156.139	66,7	31,3	0,1	1,9
35–39	154.196	50,9	44,3	0,2	4,6
40–44	146.720	36,2	55,6	0,6	7,6
45–49	156.806	25,6	62,6	1,5	10,3
50–54	152.366	18,1	67,4	2,9	11,6
55–59	153.090	13,1	69,0	5,5	12,4
60–64	134.423	9,7	69,3	9,1	11,8
65–69	96.235	7,2	67,8	15,3	9,7
70–74	89.870	6,4	62,0	24,0	7,6
75–79	73.185	5,9	51,5	36,4	6,2
80–84	54.120	6,7	37,5	50,2	5,7
85–89	28.422	7,9	22,8	63,9	5,4
90–94	8.836	9,2	13,5	72,5	4,7
95–99	1.253	12,6	6,7	76,5	4,2
100+	224	14,3	8,0	75,0	2,7

1) Zaradi zaokroževanja vsota deležev prebivalcev po zakonskem stanu ni vedno enaka 100,0 %.
Vir: SURS⁸

⁸ http://www.stat.si/novica_prikaži.asp?ID=5723